

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ 1914-1918

Ενότητα 31 Τα αίτια, η έκρηξη και τα μέτωπα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου

A. ΤΑ ΑΙΤΙΑ: Η ταυτόχρονη δράση τριών παραγόντων:

1. Ο **υπεριαλισμός**: η πολιτική επέκτασης των βιομηχανικά αναπτυγμένων χωρών σε βάρος άλλων. Συγκεκριμένα:

- ✓ **επιθετική** προσπάθεια της αναπτυσσόμενης Γερμανίας να καλύψει τις ανάγκες της σε πρώτες ύλες, καύσιμα και αγορές, με την αναδιανομή του παγκόσμιου πλούτου και των αποικιών
- ✓ **αντίδραση Βρετανίας και Γαλλίας**, που έλεγχαν ήδη τις περισσότερες αποικίες

2. Ο **εθνικισμός**: Εθνικά αισθήματα κυριαρχούν στους λαούς της Ευρώπης και καθορίζουν την πολιτική των κρατών. Οι πολιτικές αποφάσεις δεν αφορούν πρόσωπα, αλλά έθνη.

3. Ο **μιλιταρισμός**: ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών ενισχύεται διαρκώς.

- ανάπτυξη γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας & στρατιωτική ενίσχυση Γερμανίας
- κι άλλες χώρες ενισχύουν τον εξοπλισμό τους
- τονίζεται η σημασία και η αξία του πολέμου για την επίλυση διεθνών διαφορών μεταξύ κρατών.

B. ΟΙ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ

1. **ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ**: Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Ιταλία
2. **ΕΓΚΑΡΔΙΑ / ΤΡΙΠΛΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΗ** (Entente Cordiale) ⇒ **ΑΝΤΑΝΤ**: Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία

Γ. Η ΑΦΟΡΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

- ☛ **Ιούλιος 1914, Σεράγεβο** Βοσνίας: ένας Σέρβος εθνικιστής δολοφονεί τον διάδοχο του Αυστριακού θρόνου Φραγκίσκο Φερδινάνδο
- ☛ **Ρωσία & Γαλλία** δηλώνουν συμπαράσταση στη Σερβία
- ☛ **Γερμανία** στο πλευρό Αυστροουγγαρίας
- ☛ 60 κηρύξεις πολέμων στα επόμενα 4 χρόνια

Δ. ΤΑ ΜΕΤΩΠΑ

- ↪ Γερμανοί εισβάλουν στο Βέλγιο & κινούνται προς το Παρίσι ⇒ αποκρούονται από γαλλικό στρατό (Μάρνης)
- ↪ Βρετανία κηρύσσει πόλεμο στη Γερμανία
- ↪ **Δυτικό μέτωπο** μεταξύ Γαλλίας – Γερμανίας, όπου σκάφηκαν χιλιόμετρα χαρακωμάτων
- ↪ Ρωσική προέλαση στην Αν. Πρωσία ανακόπηκε από γερμανικές δυνάμεις
- ↪ **Ανατολικό μέτωπο** μεταξύ Ρωσίας– Πρωσίας

Ε. ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ & ΑΝΑΚΑΤΑΤΑΣΕΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ, 1914-1915

- ☞ 1914: Οθωμανική Αυτοκρατορία στον πόλεμο στο πλευρό Κεντρικών Δυνάμεων
- ☞ 1915: Βουλγαρία συμμαχεί με Κεντρικές Δυνάμεις, που έτσι κυριαρχούν στα Βαλκάνια
- ☞ Φεβρ. 1915 Αντάντ επιχειρεί κατάληψη Στενών, αλλά αποκρούεται
- ☞ Οκτ. 1915 Αντάντ αποβιβάζει στρατό στη Θεσσαλονίκη
- ☞ Ελλάδα ουδέτερη ακόμη
- ☞ Ιταλία προσχωρεί στην Αντάντ (υποσχέσεις εδαφών)

ΣΤ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 1916

- ☞ Φεβρ. 1916: Γερμανική επίθεση στο Βερντέν Γαλλίας. Πολλοί νεκροί, χωρίς αλλαγή στο μέτωπο
- ☞ Γαλλοβρετανική επίθεση στο Σομ επαναφέρει μέτωπο στην αρχική του θέση

Ζ. ΚΑΜΠΗ 1917

- Αποκαλύπτονται οι κοινωνικές διεργασίες που είχε πυροδοτήσει ο πόλεμος
- Γαλλία: ισχυρό αντιπολεμικό κίνημα με σοσιαλιστική ιδεολογία, ανταρσίες στο μέτωπο, εκτελέσεις στρατιωτών
- Ρωσία: επανάσταση – ανατροπή τσάρου
- νέα κυβέρνηση ανατρέπεται από σοσιαλιστική επανάσταση Οκτ. 1917. Σύναψη ειρήνης με Γερμανία (Μπρεστ-Λιτόφσκ, 1918)
- ★ ΗΠΑ συμμαχούν με Αντάντ (Απρ. 1917) σημαντική βοήθεια
- ★ Ελλάδα σύμμαχος Αντάντ (Ιούν. 1917, μετά από κρίση Βενιζέλου-Βασιλιά)

Η. 1918: ΠΡΟΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

- Φθιν. 1918: Κεντρικές Δυνάμεις & σύμμαχοί τους συνθηκολογούν σταδιακά

- **Γερμανία:** σοσιαλιστική επανάσταση ανατρέπει αυτοκράτορα Γουλιέλμο Β΄.
- Εξουσία στο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα

Θ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

- 8.000.000 νεκροί
- 20.000.000 τραυματίες
- Τεράστιες υλικές καταστροφές
- Ευρώπη εξαντλημένη, αλλαγμένη

Ο πόλεμος αυτός εξασθένησε και υπονόμωσε θεσμούς και αξίες, όπως η **κοινοβουλευτική δημοκρατία***, τα **φιλελεύθερα ιδεώδη** και η **ελεύθερη οικονομία**, και εισήγαγε ή επέτεινε άλλους θεσμούς, όπως ο κρατικός παρεμβατισμός στην οικονομία και η παρέμβαση των στρατιωτικών στην πολιτική. Επιτάχυνε επίσης την αποσταθεροποίηση και τη διάλυση των **πολυεθνικών αυτοκρατοριών** της Ευρώπης, της **Αυστροουγγαρίας** και της **Οθωμανικής Αυτοκρατορίας**.

Ενότητα 32. Η Ελλάδα στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο - Ο Εθνικός Διχασμός

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος δίχασε την ελληνική ηγεσία και κοινωνία:

- ανάμεσα στην πρόταση του πρωθυπουργού **Βενιζέλου** και τη θέση του βασιλιά **Κωνσταντίνου** σχετικά με τη συμμετοχή της Ελλάδας στο πόλεμο και στο πλευρό ποιας συμμαχίας
- Κεντρικές Δυνάμεις ή Αντάντ?
- Γερμανία ή Βρετανία?

Α. Η θέση του Βενιζέλου:

- Θεωρούσε ότι οι **Αγγλογάλλοι** θα επικρατήσουν
- Έκρινε ότι η Ελλάδα έπρεπε να συμμαχήσει **με την Αντάντ**, ώστε να διαφυλάξει τα κέρδη της από τους Βαλκανικούς πολέμους και να διευρύνει τα σύνορά της ⇒ **Μεγάλη Ιδέα!**
- Υποστηρίζεται από:
 - ☞ πλειονότητα λαϊκών τάξεων
 - ☞ μεγαλοαστική τάξη (κυρίως της Διασποράς), που προσδοκούσε να ενταχθεί σε μια μεγάλη και ισχυρή Ελλάδα

Β. Η θέση του Κωνσταντίνου

- Ήθελε την Ελλάδα σύμμαχο των **Κεντρικών Δυνάμεων**
- Πρόβλημα η προσχώρηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και της Βουλγαρίας στη ίδια συμμαχία
- Σε συνεννόηση με Γερμανό αυτοκράτορα υποστήριζε τη **διαρκή ουδετερότητα**, με το επιχείρημα ότι έτσι η Ελλάδα θα προστατευθεί από πόλεμο ⇒ η πιο **φιλογερμανική στάση** για την Ελλάδα
- Υποστηριζόταν από:
 - ☞ μικροαστικά στρώματα (ανησυχούν για ενδεχόμενη ένταξη στην ελληνική οικονομία του ξένου ελληνικού κεφαλαίου)
 - ☞ λαϊκές τάξεις, που δεν επιθυμούν άλλο πόλεμο

Γ. Η σύγκρουση

- ☞ **1915:** Αντάντ επιχειρεί να καταλάβει τα Δαρδανέλια
- ☞ Βενιζέλος θεωρεί ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να συμμαχήσει μαζί της
- ☞ Κωνσταντίνος αρνείται και ο Βενιζέλος παραιτείται
- ☞ Εκλογές (Μάιος 1915): νίκη Βενιζέλου
- ☞ Κηρύσσει Ελλάδα σε επιστράτευση
- ☞ Βασιλιάς διαφωνεί
- ☞ Βενιζέλος παραιτείται και πάλι!
- ☞ Νέες εκλογές (Δεκ. 1915): αποχή κόμματος Βενιζέλου
- ☞ Νέα κυβέρνηση φιλο-βασιλική

Δ. Εμπλοκή της Ελλάδας στον πόλεμο (1915)

Στο μεταξύ:

- ☛ Αντάντ αποβιβάζει στρατεύματα στη Θεσσαλονίκη (Οκτ. 1915)
- ☛ Σερβία δέχθηκε επίθεση από βουλγαρικό στρατό, κατέρρευσε και τα σερβικά στρατεύματα μεταφέρθηκαν στη Μακεδονία

- ☛ Γερμανικά και Βουλγαρικά στρατεύματα εισέβαλαν στην Ανατολική Μακεδονία (Μάιος 1916)
- ☛ Ελληνικές δυνάμεις τηρούν την «ουδετερότητα» και δεν αντιδρούν
- ☛ Δ' Σώμα Στρατού παραδόθηκε και μεταφέρθηκε αιχμάλωτο στη Γερμανία

Ε. Οι Επίστρατοι & το κίνημα της Εθνικής Άμυνας

- ☛ Ιούνιος 1916: μετά από αυτά τα γεγονότα η Αντάντ απαιτεί από τον Βασιλιά τον αφοπλισμό των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων, τις οποίες διοικούσε.
- ☛ Βασιλιάς αποδέχτηκε αίτημα Δυνάμεων, αλλά έδωσε εντολή οι έφεδροι που απολύονταν να οργανώνονται σε συνδέσμους
- ☛ Έτσι δημιουργήθηκαν οι **Επίστρατοι**, μια φιλοβασιλική οργάνωση με περίπου 200.000 μέλη

ΣΤ. Εθνική Άμυνα και Προσωρινή Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης

- ☛ Παράλληλα βενιζελικοί δημιούργησαν στη Μακεδονία μια οργάνωση, την **Εθνική Άμυνα**
- ☛ 17 Αυγ. 1916: Πραγματοποίησαν κίνημα στη Θεσσαλονίκη ζητώντας τη συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ
- ☛ Ο Βενιζέλος εγκατέστησε **Προσωρινή Κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη** και διέταξε επιστράτευση, ώστε ελληνικά στρατεύματα να πολεμήσουν στο πλευρό της Αντάντ.

Ζ. Ο Εθνικός Διχασμός

- Με αυτές τις κινήσεις η πολιτική κρίση που εκδηλώθηκε τον Φεβρ. **1915** πρώτη φορά ως διαφωνία μεταξύ πρωθυπουργού Βενιζέλου και βασιλιά Κωνσταντίνου κλιμακωνόταν διαρκώς με αποτέλεσμα...
- καλοκαίρι **1916**: δύο αντίπαλα κέντρα εξουσίας στην Ελλάδα (φιλοβασιλική κυβέρνηση Αθηνών ή «κράτος των Αθηνών» ⇔ βενιζελική κυβέρνηση Θεσσαλονίκης ή «κράτος της Θεσσαλονίκης»)
- ☛ **Η πρώτη εμφύλια σύγκρουση στην Ελλάδα του 20^{ου} αι.**

Η. Δυναμική επέμβαση της Αντάντ και έξωση βασιλιά

- ☛ Σε αυτό το πλαίσιο, η Αντάντ προσπάθησε να καταλάβει την Αθήνα, αλλά δυνάμεις του βασιλιά απώθησαν τα συμμαχικά στρατεύματα στον Πειραιά
- ☛ **Νοέμβριος 1916**: «κράτος Αθηνών» εξαπέλυσε διώξεις βενιζελικών (35 νεκροί)
- ☛ Αντάντ κατέλαβε Πειραιά και επέβαλε αυστηρό αποκλεισμό στη «βασιλική» Ελλάδα
- ☛ Απαίτησε απομάκρυνση Κωνσταντίνου
- ☛ Ιούνιος **1917**: Κωνσταντίνος εγκαταλείπει τη χώρα, αφήνοντας θρόνο στον γιο του Αλέξανδρο (δεν παραιτήθηκε!)

Θ. Νέα διακυβέρνηση Βενιζέλου (1917)

- ☛ Βενιζέλος φθάνει στην Αθήνα, σχηματίζει κυβέρνηση
- ☛ Επαναφέρει τη βουλή που είχε εκλεγεί το 1915 (Βουλή των Λαζάρων)
- ☛ Απολύει χιλιάδες «φιλοβασιλικούς» δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς. Κάποιοι εξορίστηκαν στην Κορσική.
- ☛ Κηρύσσει πόλεμο στις Κεντρικές Δυνάμεις
- ☛ Ελληνικά στρατεύματα πολεμούν με Αντάντ στις τελευταίες μάχες στη Μακεδονία (1918)

ΕΝΟΤΗΤΑ 33 Η Ρωσική Επανάσταση 1917

Α. Η κρίση του τσαρικού καθεστώτος

- ✓ **Τέλη 19ου αι.-αρχές 20ου αι.:**
- ✓ 85% πληθυσμού αγρότες,
- ✓ αλλά τα μεγαλύτερα και ευφορότερα κτήματα ανήκουν σε μεγαλογαιοκτήμονες & καλλιεργητές ζουν σε άθλιες συνθήκες
- ⇒ αγροτικές εξεγέρσεις, αίτημα για αναδασμό
- ✓ επίσης αξιόλογη βιομηχανική ανάπτυξη > άθλια ζωή εργατών
- ⇒ εργατικές εξεγέρσεις (αιματηρή καταστολή)
- ✓ Κοινωνική ένταση αυξάνεται με ήττα Ρωσίας από Ιαπωνία (1904-05)
- 1905 **επανάσταση** εναντίον τσάρου αναγκάζει τσάρο Νικόλαο Β΄ να δεχθεί εκλογή νομοθετικού σώματος (**δούμα**) ⇒ **Συνταγματική μοναρχία**
- Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος επιδείνωσε κατάσταση: επιστράτευση εκατομμυρίων πολιτών παρέλυσε οικονομία, συνθήκες ζωής λαϊκών στρωμάτων τραγικές

Β. Η αστική επανάσταση (Φεβρουάριος 1917)

- Επικράτηση επανάστασης ⇒ τη διακυβέρνηση του κράτους ανέλαβε προσωρινή κυβέρνηση, όπου επικρατούσαν οι μετριοπαθείς φιλελεύθεροι αστοί
- Οργανώθηκαν τα **σοβιέτ**: συμβούλια εργατών και στρατιωτών, που ανέλαβαν εξουσία στην Πετρούπολη, τη Μόσχα και άλλες πόλεις
- Εξουσία λοιπόν μοιράστηκε ανάμεσα στην προσωρινή κυβέρνηση και τα σοβιέτ!
- Τσάρος αναγκάζεται να παραιτηθεί (Μάρτιος 1917)
- Προσωρινή κυβέρνηση αναγνωρίζει ατομικά δικαιώματα, νομιμοποιεί τα σοβιέτ και ετοιμάζει σύγκληση συνέλευσης για την κατάρτιση συντάγματος
- Αρνείται **όμως** λαϊκά αιτήματα για απόσυρση από τον πόλεμο και αναδασμό γης
- ⇒ **Λαϊκή δυσανεξία ενισχύεται!**

Οι Μπολσεβίκοι προτείνουν:

- οι **Ρώσοι κομμουνιστές (μπολσεβίκοι)** με επικεφαλής τον Βλαντιμίρ Ίλιτς Ουλιάνοφ, γνωστό ως **Λένιν** προτείνουν:
- ✓ να καταργηθεί η προσωρινή κυβέρνηση
- ✓ η εξουσία να περάσει στα σοβιέτ
- ✓ η γη να μοιραστεί στους αγρότες
- ✓ η Ρωσία να αποσυρθεί από τον πόλεμο

Γ. Η σοσιαλιστική οκτωβριανή επανάσταση (Οκτώβριος 1917)

- Μάιος 1917: Οι μπολσεβίκοι κατάφεραν να επικρατήσουν στα σοβιέτ
- Ενισχυμένοι οργανώνουν νέα επανάσταση στην Πετρούπολη (**25-26 Οκτωβρίου 1917**) ⇒ **Οκτωβριανή Επανάσταση**

Νέα επαναστατική κυβέρνηση: Λένιν

- Αφαίρεσε όλες τις μεγάλες οικονομικές μονάδες (μεγάλα αγροκτήματα, εργοστάσια, τράπεζες, μεταφορικά μέσα κ.α.) από τους ιδιοκτήτες τους και τα έθεσε υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης
- Ανέθεσε διοίκηση εργοστασίων στα εργατικά σοβιέτ & των αγροκτημάτων στα αγροτικά σοβιέτ
- Αναγνώρισε δικαίωμα αυτοδιάθεσης στις διάφορες εθνότητες της χώρας

Αποχώρηση της Ρωσίας από τον πόλεμο

- Η Νέα σοσιαλιστική Ρωσία δεν είχε θέση στον πόλεμο γιατί:
- ήταν ιμπεριαλιστικός
- όλες οι διαθέσιμες δυνάμεις της Ρωσίας έπρεπε να αφοσιωθούν στην ανασυγκρότηση της χώρας
- Έτσι, υπέγραψε με τη Γερμανία τη **συνθήκη του Μπρέστ-Λιτόφσκ** (3 Μαρτίου **1918**): τέλος πολέμου με Γερμανία με παραχώρηση πολλών εδαφών στη Γερμανία

Δ. Ο εμφύλιος και η ξένη επέμβαση

- Εμφύλιος μεταξύ υποστηρικτών **επανάστασης** και οπαδών του **τσάρου**
- Αντάντ (και η Ελλάδα) συμμετέχουν υποστηρίζοντας τον τσάρο (εκστρατεία στην Ουκρανία)
- Τέλος συγκρούσεων το **1921** με επικράτηση μπολσεβίκων

Ε. Η ίδρυση της Σοβιετικής Ένωσης

- Λίγο αργότερα το κράτος πήρε τη μορφή **ομοσπονδίας** και ονομάστηκε **Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ)** ή **Σοβιετική Ένωση** ➤ το πρώτο σοσιαλιστικό κράτος του κόσμου!!

ΣΤ. Η επίδραση της οκτωβριανής επανάστασης στην Ευρώπη

- **1919**. Ίδρυση στη Μόσχα της Γ' Διεθνούς ή Κομμουνιστικής Διεθνούς ή Κομιτέρν: διεθνής οργάνωση, όπου εντάχθηκαν όλα τα κομμουνιστικά κόμματα σε σκοπό την αποτελεσματικότερη οργάνωση της δράσης τους
- Ενισχύονται οι λαϊκές εξεγέρσεις σε πολλές χώρες της Ευρώπης, ιδίως στις ηττημένες του πολέμου:
 - Γερμανία, 1918-19: εξεγέρσεις κατέργησαν τη μοναρχία. Σπαρτακιστές (ριζοσπάστες σοσιαλιστές) οργάνωσαν επανάσταση, αλλά απέτυχαν
 - Ουγγαρία, 1919: επανάσταση και σοβιετικό καθεστώς για λίγους μήνες
- Στις νικήτριες χώρες Αντάντ:
 - ❖ Εκδηλώνονται απεργίες
 - ❖ Δημιουργούνται τα πρώτα **Κομμουνιστικά Κόμματα**: εμπνέονται από Οκτωβριανή επανάσταση και μάχονται για κοινωνική αναμόρφωση με επανάσταση
 - ❖ Ελλάδα: Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (ΣΕΚΕ), 1918 (αργότερα ΚΚΕ)

A. Το Συνέδριο της Ειρήνης (Παρίσι, Ιαν. 1919-Ιαν. 1920)

- ✍ Συμμετοχή των νικητών (Δυνάμεις της Αντάντ)
- ✍ Απουσία ηττημένων, ουδέτερων και Σοβιετικής Ένωσης
- ✍ Οι αποφάσεις του συνεδρίου καθορίστηκαν από:
 - ✓ την ανάγκη αναδιαμόρφωσης του πολιτικού χάρτη της Ευρώπης
 - ✓ την επιδίωξη της Γαλλίας να εξουθενώσει την Γερμανία
 - ✓ την επιθυμία των Δυνάμεων να εγκλωβίσουν το νέο σοβιετικό καθεστώς της Ρωσίας
 - ✓ Επίσης σημαντικό ρόλο έπαιξε η **αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών** ➡ Κάθε λαός είχε το δικαίωμα να αποφασίζει μόνος του για το μέλλον του (Αυτή ήταν η κεντρική ιδέα των «14 σημείων» του Αμερικανού προέδρου Ουίλσον)

B. Οι Συνθήκες

1. Η Συνθήκη των Βερσαλλιών (Ιούν. 1919)

Υποχρέωνε τη Γερμανία:

- ❖ να παραχωρήσει εδάφη στη Γαλλία, το Βέλγιο, τη Δανία και στην νεοσύστατη Πολωνία, Τσεχοσλοβακία, Λιθουανία
- ❖ να αναγνωρίσει τη Ρηνανία και το Σάαρ ως αποστρατικοποιημένη ζώνη
- ❖ να πληρώσει βαριά πολεμική αποζημίωση
- ❖ να εγκαταλείψει αποικίες και ρωσικά εδάφη μετά τη συνθηκολόγηση
- ❖ να περιορίσει στο ελάχιστο τις ένοπλες δυνάμεις, ουσιαστικά να αφοπλιστεί

2. Η Συνθήκη του Αγ. Γερμανού (Σεπτ. 1919)

Εξανάγκαζε την Αυστροουγγαρία:

- ☉ να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της Ουγγαρίας, Τσεχοσλοβακίας, Γιουγκοσλαβίας, Πολωνίας παραχωρώντας πολλά εδάφη ➡ Αυστροουγγρική αυτοκρατορία διαλύθηκε

3. Η Συνθήκη του Νεϊγύ (Νοέμ. 1919)

Υποχρέωνε τη Βουλγαρία:

- ☆ να παραιτηθεί από κάθε διεκδίκησή της στην Αν. Μακεδονία και τη Δ. Θράκη
- ☆ τα εδάφη αυτά δόθηκαν στην Ελλάδα
- ☆ προβλεπόταν επίσης αμοιβαία ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας
- ☆ να παραχωρήσει εδάφη στη Ρουμανία και τη Σερβία

4. Η Συνθήκη του Τριανόν (Ιούν. 1920)

Υποχρέωνε την ανεξάρτητη Ουγγαρία:

- ◆ να παραχωρήσει εδάφη στην Τσεχοσλοβακία, Ρουμανία & Γιουγκοσλαβία

5. Η Συνθήκη των Σεβρών (Ιούλ./Αυγ. 1920)

Επέβαλε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία:

- ☞ να παραχωρήσει την κυριαρχία της Μεσοποταμίας, Παλαιστίνης και Υπεριορδανίας στη Βρετανία
- ☞ να παραχωρήσει τη Συρία και Λίβανο στη Γαλλία
- ☞ να αναγνωρίσει το Κουρδιστάν και την Αρμενία ως ανεξάρτητα κράτη
- ☞ τα Στενά του Ελλήσποντου να τεθούν υπό διεθνή έλεγχο

Η Ελλάδα κέρδισε:

- ♣ Ίμβρο, Τένεδο και Θράκη έως έξω από Κων/πολη
- ♣ αναγνώριση της ελληνικής κυριαρχίας στα νησιά Β. και Αν. Αιγαίου
- ♣ τα Δωδεκάνησα εκτός Ρόδου από την Ιταλία
- ♣ **διοίκηση περιοχής Σμύρνης για 5 χρόνια.** Στη συνέχεια οι κάτοικοι της Σμύρνης θα αποφάσιζαν με δημοψήφισμα για την τύχη της περιοχής

Γ. Η Κοινωνία των Εθνών

- ℞ **ΚτΕ:** ένας διεθνής οργανισμός, στον οποίο θα μπορεί να απευθύνονται τα κράτη για να επιλύσουν τις διαφορές τους
- ℞ Δημιουργήθηκε από την προσδοκία των νικητριών Δυνάμεων να αποφύγουν νέα σύγκρουση
- ℞ Ωστόσο, κάθε μέλος είχε δικαίωμα βέτο, εμποδίζοντας τη λήψη μιας απόφασης, αλλά και να μη συμμορφωθεί προς τις υποδείξεις του οργανισμού
- ℞ Η ΚτΕ έμελλε να διαλυθεί